

Οριοθέτηση θέματος

- Οριοθέτηση του ερευνητικού προβλήματος

Παράδειγμα

Επίπτωση του παιδικού σταθμού στην ανάπτυξη του παιδιού

Ερωτήματα

- Επιπτώσεις της πρώιμης απομάκρυνσης του παιδιού από το οικογενειακό περιβάλλον και την παραμονή στον παιδικό σταθμό
- Διάφορα μηνύματα που περνούν μέσα από διδακτικά βοηθήματα
- Πρόβλημα της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου από μαθητές πριν ολοκληρώσουν της βασική εκπαίδευση

Ευρύτερη ζώνη

Επιδράσεις του περιβάλλοντος και ιδιαίτερα των πρώιμων εμπειριών στην ανάπτυξη του ατόμου.

Ανθρώπινη επιθετικότητα

Μαθησιακές δυσκολίες

Οριοθέτηση θέματος

Πλαίσιο αναφοράς

Απαιτείται από τον ερευνητή να εργαστεί με βρέφη και προνήπια εργαζομένων μητέρων μέσα σε ιδρύματα εποπτείας

Να συνεργαστεί με παιδοψυχολόγους, σχολικούς ψυχολόγους, ειδικούς παιδαγωγούς και κοινωνικούς λειτουργούς.

Πηγές

Διδακτικά βιβλία, μελέτες, άρθρα

Οριοθέτηση θέματος

Ανάπτυξη διαφορετικών πλευρών

Ανάπτυξη: περιλαμβάνει τους τομείς : κινητικό, βιοσωματικό, αισθητηριακό, νοητικό, γλωσσικό. Οι επιπτώσεις της παραμονής του παιδιού στο παιδικό σταθμό μπορεί να είναι διαφορετικές στους διάφορους υπό-εξέταση τομείς.

Πρώιμη απομάκρυνση: περιλαμβάνει διαφορετικούς βαθμούς πρωιμότητας σε διαφορετικές ηλικιακές κλάσεις.

Παιδικός σταθμός: διαφορές μεταξύ παιδικών σταθμών με διαφορετικές επιπτώσεις στον τρόπο οργάνωσης και λειτουργίας, στο προσωπικό και στους χώρους που διαθέτει, ειδικά προγράμματα για την δημιουργική απασχόληση των παιδιών.

Απομάκρυνση: συνολική διάρκεια, συνεχής και περιοδική

Οικογένεια: ψυχολογικό κλίμα στην οικογένεια, επιδράσεις των γονέων, κίνητρα που ώθησαν τους γονείς να τοποθετήσουν τα παιδιά τους στον παιδικό σταθμό.

Οριοθέτηση θέματος

Ανάπτυξη διαφορετικών πλευρών

Παιδί: χαρακτηριστικά, φύλο, εμπειρίες, σειρά γέννησης

Επιπτώσεις : μόνιμες ή παροδικές αν υπόκεινται σε αυτοθεραπεία ή απαιτείται σκόπιμη θεραπευτική παρέμβαση.

Ερευνητικές υποθέσεις

1. Τα παιδιά με μέσο άγχος σε σύγκριση με τα παιδιά με χαμηλό ή υψηλό άγχος έχουν στα γραπτά τους την μεγαλύτερη επίδοση
2. Τα παιδιά με μέσο άγχος σε σύγκριση με τα παιδιά με χαμηλό ή υψηλό άγχος έχουν την μεγαλύτερη επίδοση στις ερωτήσεις κρίσεως και όχι στις ερωτήσεις μνήμης.
3. Τα παιδιά με μέσο άγχος σε σύγκριση με τα παιδιά με χαμηλό ή υψηλό άγχος έχουν την μεγαλύτερη επίδοση ανεξαρτήτου φύλου του παιδιού.

Οργάνωση και σχεδιασμός ερευνητικής διαδικασίας

Τα στάδια της διαδικασίας αυτής περιλαμβάνουν:

1. Καθορισμός μεθόδου συλλογής δεδομένων
2. Επιλογή μεταβλητών
3. Κατάρτιση ερωτηματολογίου
4. Προσδιορισμός του πληθυσμού της έρευνας
5. Δειγματοληψία
6. Σύνταξη προϋπολογισμού
7. Πιλοτική ανάλυση
8. Τελικές παρεμβάσεις

Καθορισμός μεθόδου συλλογής δεδομένων

✓ Με ερωτηματολόγιο (ταχυδρομικώς)

Αποστέλλεται ταχυδρομικώς στον ερευνούμενο πληθυσμό και συνοδεύεται με μια επιστολή στην αναγράφεται το αντικείμενο της έρευνας ο τρόπος επιλογής του ερωτώμενου, το απόρρητο των πληροφοριών που θα συγκεντρωθούν και η πρόσβασή τους στα αποτελέσματα της έρευνας. Τέλος θα πρέπει να αναγράφεται ο οργανισμός που διενεργεί την έρευνα καθώς και η διεύθυνση της έρευνας.

Πλεονέκτημα: χαμηλό κόστος, δυνατότητα συγκέντρωσης πληροφοριών από ένα δείγμα πληθυσμού.

Μειονέκτημα : χαμηλό ποσοστό απαντήσεων και η μη συμπλήρωση του ερωτηματολογίου από το άτομο που έχει επιλεγεί.

Καθορισμός μεθόδου συλλογής δεδομένων

✓ Με ερωτηματολόγιο, με Η/Υ, τηλέφωνο

Η συμπλήρωση γίνεται μετά από συνέντευξη. Στην διαδικασία αυτή εμπλέκονται τουλάχιστον δύο άτομα, εκείνος που υποβάλλει ερωτήσεις και εκείνος που απαντά. Απαραίτητη προϋπόθεση η εκπαίδευση των ερευνητών, ο τρόπος προσέγγισης των ερωτώμενων και η παιδεία του ερωτώμενου. Συνοδεύεται με μια επιστολή στην αναγράφεται το αντικείμενο της έρευνας ο τρόπος επιλογής του ερωτώμενου, το απόρρητο των πληροφοριών που θα συγκεντρωθούν και η πρόσβασή τους στα αποτελέσματα της έρευνας.

Καθορισμός μεθόδου συλλογής δεδομένων

✓ Με ερωτηματολόγιο, με Η/Υ, τηλέφωνο

Πλεονέκτημα : μεγάλο ποσοστό απαντήσεων και η ποιότητά τους αφού ο συνεντευκτής έχει την δυνατότητα και την ικανότητα να διευκρινίζει τα ερωτήματα.

Μειονέκτημα : υψηλό κόστος έρευνας, μεγάλη διάρκεια της συνέντευξης και οι η αξιόπιστες απαντήσεις σε προσωπικό χαρακτήρα ερωτήματα.

Με τηλέφωνο και Η/Υ : μικρής έκτασης μελέτη

Καθορισμός μεθόδου συλλογής δεδομένων

✓ Διοικητικά αρχεία-Μητρώα

Πραγματοποιείται από στοιχεία που υπάρχουν σε διοικητικά αρχεία.

Π.χ. Μελέτη που αφορά την εκπαίδευση, αφορά ερωτηματολόγια που αποστέλλονται σε όλα τα σχολεία ή σε δείγμα σχολείων και ένας υπεύθυνος εκπαιδευτικός συμπληρώνει το ερωτηματολόγιο από τα υπάρχοντα μητρώα του σχολείου.

Μεταβλητές

- ✓ Καταγραφή βασικών εννοιών που θα χρησιμοποιηθούν στην έρευνα
- ✓ Χρήση αποδεκτών και σε άλλες ερευνητικές εργασίες για να υπάρχει συγκρισιμότητα.

Π.χ. Η επίπτωση της εκπαίδευσης στην φτώχεια και το κοινωνικό αποκλεισμό στην χώρα μας.

Ερευνητικός πληθυσμός: νοικοκυριά και μέλη τους.

Ορισμοί: Νοικοκυριό είναι ένα άτομο που ζει μόνο του σε μία κατοικία ή μια ομάδα ατόμων, τα οποία διαμένουν στην ίδια κατοικία και εξασφαλίζουν από κοινό προϋπολογισμό την διατροφή τους που είναι απαραίτητα για την διαβίωσή τους.

Μεταβλητές

- ✓ **Μονοπρόσωπα** : ένα άτομο που ζει μόνο του και ικανοποιεί τις βασικές ανάγκες του. Δύο ή περισσότερα άτομα αλλά δεν μοιράζονται από κοινού τον προϋπολογισμό του μέρους που διαμένουν.
- ✓ **Πολυπρόσωπα** : Ζευγάρι μόνο του, γονείς με παιδιά, ένας γονέας με παιδιά. Οικογένεια με μεγάλο αριθμό οικότροφων. Δύο ή περισσότερα άτομα που διαμένουν στον ίδιο χώρο (όχι συγγενικά μεταξύ τους) και προμηθεύουν από κοινού τα είδη αναγκών τους.

Μεταβλητές

- ✓ Ποσοτική μέτρηση της ιδιότητας του υπό-εξέταση φαινομένου
  - ✓ Μεταβλητή είναι ένα χαρακτηριστικό ή ιδιότητα του πληθυσμού, το οποίο μεταβάλλεται ανάλογα με τα υποκείμενα της έρευνας και λαμβάνει τιμές που μπορούν να μετρηθούν. Π.χ.: η οικογενειακή κατάσταση, το εισόδημα, επίπεδο μόρφωσης
1. Ποσοτικές
  2. Ποιοτικές-κατηγορικές.

Οι μεταβλητές καθορίζονται από κλίμακες μέτρησης.

Μεταβλητές

Κλίμακες μέτρησης

1. Κατηγορίας
  2. Διάταξης
  3. Διαστήματος
  4. Αναλογίας.
- ✓ Πλήρης καταγραφή των μεταβλητών και των ιδιοτήτων τους με σκοπό την αποτελεσματικότερη διερεύνηση του φαινομένου καθώς και τις τιμές τους.

Μεταβλητές

Π.χ.

Επίπεδο εκπαίδευσης

- ✓ Δεν πήγε σχολείο
- ✓ Δεν τελείωσε δημοτικό
- ✓ Απολυτήριο Δημοτικού
- ✓ Απολυτήριο Γυμνασίου
- ✓ Απολυτήριο Λυκείου
- ✓ Πτυχίο ΙΕΚ, ΤΕΛ
- ✓ Πτυχίο ΤΕΙ
- ✓ Πτυχίο ΑΕΙ
- ✓ Μαστερ
- ✓ Διδακτορικό

Μεταβλητές

Π.χ.

Πως είναι γενικά η υγεία σας

- ✓ Πολύ καλή
- ✓ Καλή
- ✓ Μέτρια
- ✓ Κακή
- ✓ Πολύ κακή

Ερωτηματολόγιο

Αποτελεί το βασικότερο εργαλείο συγκέντρωσης αναγκαίων πληροφοριών για την διενέργεια της μελέτης.

Το ερωτηματολόγιο είναι ένα έντυπο, το οποίο περιέχει επιλεγμένες ερωτήσεις στις οποίες απαντά ο ερωτώμενος με άμεσο ή έμμεσο τρόπο ανάλογα με την μέθοδο συλλογής των δεδομένων.

Σχεδιασμός εξαρτάται από:

- ✓ Είδος ερωτηματολογίου (προσωπική συνέντευξη, ταχυδρομικά, τηλεφωνική συνέντευξη, αρχεία)
- ✓ Τον προς έρευνα πληθυσμό.

Ερωτηματολόγιο

Η σειρά των ερωτήσεων αποτελεί βασικό παράγοντα για την επιτυχία της συνέντευξης. Πρέπει ο ερωτώμενος να νοιώθει φιλικά και άνετα.

Απλές ερωτήσεις στην αρχή, σύνθετες στο μεσαίο τμήμα και δύσκολες προς το τέλος με περισσότερο ενδιαφέρον. Τα δημογραφικά και προσωπικά στοιχεία τοποθετούνται στην αρχή ή στο τέλος του ερωτηματολογίου.

Επίσης στην αρχή θα πρέπει να καταγράφεται η ταυτότητα του υπεύθυνου οργανισμού και του ερευνητή με ειδική σημείωση για το απόρρητο των στοιχείων που ζητούνται. Τέλος θα πρέπει να αναγράφεται το θέμα της έρευνας.

Ερωτηματολόγιο

Η κατάρτιση του ερωτηματολογίου πρέπει να διακρίνεται από τις παρακάτω αρχές:

- ✓ Να ανταποκρίνεται στους στόχους της μελέτης
- ✓ Να είναι σύντομο και εύχρηστο
- ✓ Να μην παρεκκλίνει από το θέμα
- ✓ Να εξασφαλίζει την ανταπόκριση του ερωτώμενου
- ✓ Οι ερωτήσεις δεν πρέπει να είναι κατευθυνόμενες
- ✓ Σαφήνεια ερωτήσεων
- ✓ Λέξεις γνωστές και να ανταποκρίνονται στο επίπεδο των ερωτώμενων
- ✓ Επάρκεια εναλλακτικών απαντήσεων σε κλειστές ερωτήσεις

Ερωτηματολόγιο

9. Να αποφεύγονται οι αρνήσεις στην διατύπωση των ερωτήσεων
10. Κατάλληλη δομή
11. Ερωτήματα με σκοπό τον έλεγχο της αξιοπιστίας του ερωτηματολογίου
12. Ροή των ερωτήσεων
13. Ορθογραφικά λάθη
14. Τέλειο παρουσιαστικό
15. Να περιλαμβάνει οδηγίες συμπλήρωσης και επεξηγήσεις

Ερωτηματολόγιο

✓ Τύποι ερωτήσεων

1. Κλειστού τύπου

Είχατε ποτέ αλλεργία   ΝΑΙ   ΟΧΙ

2. Ανοικτού τύπου

Να περιγράψετε το είδος της δραστηριότητάς σας στην τελευταία εργασία σας.

3. Συνδυασμός

Ποιος είναι ο κύριος λόγος που δεν επισκέπτεστε το γιατρό σας:

Οικονομικοί λόγοι

Μεγάλη απόσταση

Άλλος

Ερωτηματολόγιο

✓ Τύποι ερωτήσεων

4. Ερωτήσεις κλίμακας

Πως είναι γενικά η υγεία σας

Πολύ καλή

Καλή

Μέτρια

Κακή

Πολύ κακή

Προσδιορισμός ερευνητικού πληθυσμού

- ✓ Πληθυσμός είναι το σύνολο των ατόμων που λαμβάνουν μέρος στην μελέτη. Μέσα από τα χαρακτηριστικά και τα γνωρίσματά τους επιθυμούμε να εξάγουμε αποτελέσματα
- ✓ Τα χαρακτηριστικά του βασίζονται είτε σε γεωγραφικά, είτε ηλικιακά, είτε δημογραφικά.

Π.χ. Έρευνα για την κατανάλωση τσιγάρων

Ερευνητέος πληθυσμός: Άτομα ηλικίας 13 ετών και άνω

Εκτίμηση ΕΣΥΕ 2005: 9.500.000

Σχέδιο Δειγματοληψίας

- ✓ Δειγματοληψία είναι η διαδικασία που ακολουθείται στην επιλογή ορισμένων υποκειμένων, αντικειμένων, ή μετρήσεων από ένα σύνολο στο οποίο ανήκουν. Στο σχέδιο δειγματοληψίας περιλαμβάνονται:
  1. Δειγματοληπτικό σχέδιο
  2. Μέγεθος δείγματος
  3. Επιλογή τεχνικής

Σχέδιο Δειγματοληψίας

- ✓ Δειγματοληπτικό πλαίσιο
Αποτελεί έναν κατάλογο από στοιχεία του ερευνώμενου πληθυσμού.
- ✓ Μέγεθος δείγματος
Παράγοντες: Διαθέσιμοι οικονομικοί πόροι
Δειγματοληπτικό σφάλμα
επίπεδο εμπιστοσύνης στα αποτελέσματα
Μέθοδοι δειγματοληψίας

Σχέδιο Δειγματοληψίας

Μέθοδοι δειγματοληψίας

- ✓ Απλή τυχαία δειγματοληψία

Κάθε μονάδα έχει την ίδια πιθανότητα επιλογής. Το τυχαίο δείγμα λαμβάνεται με την βοήθεια πινάκων ή Η/Υ
Ευκολία στην χρήση.

- ✓ Συστηματική δειγματοληψία

Στην περίπτωση αυτή επιλέγουμε ένα δείγμα από τον πληθυσμό με βάση συστηματική διαδικασία. Δηλαδή: διαιρούμε τον πληθυσμό μας σε κ-ομάδες. Τυχαία επιλέγουμε ένα άτομο από την πρώτη ομάδα και επιλέγουμε ένα άτομο ανά κ.

Δοκιμαστική έρευνα

Πιλοτική ανάλυση όπου δίνει την δυνατότητα εντοπισμού λαθών στο ερωτηματολόγιο. Δεν χρειάζεται τυχαίο δείγμα, απλά δείγμα με τα χαρακτηριστικά που θέλουμε να αναλύσουμε.

Ο ερευνητής αφού λάβει υπόψη τα αποτελέσματα της δοκιμαστικής έρευνας, θα προβεί στην τελική διαμόρφωση του ερωτηματολογίου.

Σχέδιο Δειγματοληψίας

Π.χ. Έστω τα λύκεια μιας περιφέρειας έχουν 1000 μαθητές και το μέγεθος του δείγματος που επιλέγουμε είναι 500 μαθητές. Τότε το διάστημα δειγματοληψίας θα είναι $1000/500=20=k$. Από το μητρώο επιλέγουμε έναν αριθμό από το 1-20 έστω 10. Άρα 10, 30, 50, 70,.....

✓ Στρωματοποιημένη δειγματοληψία

Επιλογή δείγματος με βάση τα στρώματα που έχουν ορισθεί με βάση κοινά χαρακτηριστικά. Κατόπιν εκτελούμε τυχαία δειγματοληψία μέσα στα στρώματα.

Χρησιμοποιείται όταν θέλουμε να αυξήσουμε την αντιπροσωπευτικότητα του δείγματος, όταν κάποιες πληθυσμιακές ομάδες είναι πολύ μικρές και η απλή δειγματοληψία παράγει αναξιόπιστα αποτελέσματα. 27